

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**, se sídlem 1. máje 97, Liberec, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2020, č. j. 333449/20/2601-00540-507338, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 1. 9. 2020, č. j. 59 Af 20/2020 – 122,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] V záhlaví uvedeným rozhodnutím žalovaného byla zamítnuta žalobcova námitka proti exekučnímu příkazu ze dne 9. 1. 2020, č. j. 14028/20/2601-00540-507338, jímž byla nařízena daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu k vymožení celkové částky 24.399 Kč, jakož i úroku z prodlení.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu. Krajský soud žalobce vyzval usnesením ze dne 22. 6. 2020, č. j. 59 Af 20/2020-13, aby ve lhůtě do 15 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za podání žaloby. Žalobce přípisem ze dne 22. 7. 2020 požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 30. 7. 2020, č. j. 59 Af 20/2020-20, vyzval žalobce, aby ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnil svoji žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů a osvobození od soudních poplatků o připojený vyplněný a potvrzený formulář o svých majetkových poměrech a uvedení konkrétních důvodů, proč je třeba k ochraně jeho práv ustanovení zástupce z řad advokátů.

[3] Žalobce poté soudu zaslal vyplněné prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, doložil daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob za zdaňovací období 2019 a přiložil další rozhodnutí a exekuční příkazy.

[4] Krajský soud následně nadepsaným usnesením žalobci nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl návrh žalobce na ustanovení zástupce. Po prostudování skutečností uvedených žalobcem v jeho podání a v prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále též „prohlášení“) a s přihlédnutím k listinám soudu předloženým totiž shledal, že u žalobce nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť údaje poskytnuté žalobcem v prohlášení nejsou úplné a neposkytují ucelený přehled o jeho majetkové a sociální situaci. Žalobce totiž soudu nesdělil, že vlastní další nemovitý majetek větší hodnoty, natož aby pak věrohodným způsobem doložil, že skutečně byl na tento v prohlášení o majetkových poměrech nedeklarovaný majetek větší hodnoty nařízen výkon rozhodnutí nebo exekuce. Žalobce dále uvedl, že má dluhy ve výši 500.000 Kč, tyto skutečnosti však soudu neprokázal a nic bližšího ke svým dluhům ani způsobu jejich splácení neuvedl, soud proto nemohl posoudit, jak žalobcem uvedená částka v současné době ovlivňuje jeho přímou platební schopnost.

[5] Krajský soud proto posoudil tvrzení žalobce jako neúplná a nekompletní a konstatoval, že žalobce ve vztahu k podané žádosti neunesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Z tohoto důvodu krajský soud nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Neustanovil mu ani zástupce s odůvodněním, že jestliže u žalobce nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, není splněna hned první ze zákonných podmínek pro ustanovení zástupce.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[6] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Namítal, že krajský soud hrubě a účelově zkreslil skutkový i právní stav věci, ke kterému se stěžovatel neměl možnost ani jakkoliv vyjádřit, čímž mu byla upřena nejen Ústavou České republiky garantovaná základní práva. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že jeho osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce bylo a je objektivně důvodné a že řádně a včas soudu prokázal a doložil rozhodné údaje. Stěžovatel rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 36 odst. 3 věty první až třetí zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[11] Podle § 35 odst. 10 věta první s. ř. s. *[n]avrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

[12] K žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zdejší soud uvádí, že Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V posuzované věci však nebylo kasační stížností napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí. Stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek za danou kasační stížnost vůbec nevznikla, a Nejvyšší správní soud proto o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti nerozhodoval.

[13] K žádosti stěžovatele o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zdejší soud opět poukazuje na výše uvedené usnesení rozšířeného senátu, v němž své závěry ohledně placení soudního poplatku dále promítl i do následující úvahy: *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem nekončí.

[14] I přesto musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení kasační stížnosti, neboť byť není zastoupení stěžovatele advokátem v tomto řízení obligatorní, je jistě možné. Nejvyšší správní soud v této věci shledal, že není splněna nezbytná podmínka pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s., neboť zastoupení stěžovatele není v tomto případě nezbytně třeba pro ochranu jeho práv v řízení o kasační stížnosti. Projednávaná věc týkající se neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce v řízení před krajským soudem je totiž jednoduché povahy, kasační stížnost je sice stručná, ale projednatelná, je z ní zřejmé, že stěžovatel je schopen sám srozumitelně formulovat námitky, a Nejvyšší správní soud tudíž o ní může bez dalšího, na základě podkladů obsažených ve spise, rozhodnout. Vzhledem k tomu, že zákonné podmínky pro ustanovení zástupce musí být splněny kumulativně, bylo by již nadbytečné zabývat se splněním podmínky nemajetnosti stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce výrokem I. tohoto rozhodnutí zamítl.

[15] K věci samé Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud v odůvodnění kasační stížnosti napadeného usnesení uvedl více než 30 listů vlastnictví v různých katastrálních územích, na nichž je zapsáno vlastnické právo stěžovatele k nemovitým věcem (pozemkům a stavbám ve výlučném vlastnictví stěžovatele či v podílovém spoluvlastnictví), které však stěžovatel neuvedl v prohlášení. Poukaz krajského soudu na tento nemovitý majetek, který stěžovatel navzdory výzvě soudu neuvedl v souvislosti se svou žádostí o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nepředstavuje zkreslení skutkového stavu, jak tvrdí stěžovatel v kasační stížnosti, ale jeho řádný popis. Nejvyšší správní soud se s krajským soudem plně shoduje, že povinností žalobce bylo do prohlášení pravdivě úplně uvést veškerý majetek větší hodnoty, byť je takový majetek předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce a případně doplnit, z jakého důvodu s ním nemůže disponovat (stěžovatel v prohlášení naproti tomu uvedl, že nemá žádný majetek větší ceny, který by mohl být zpeněžen a použit k zaplacení soudního poplatku a právního zastoupení). Pakliže tak stěžovatel neučinil, jelikož nedoložil řádně své majetkové poměry, neboť neuvedl veškerý svůj majetek a neprokázal ani existenci a výši tvrzených dluhů, nelze mu přiznat osvobození od soudních poplatků ani ustanovit zástupce (jednou z podmínek pro ustanovení zástupce je totiž splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků).

[16] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že stěžovateli byla dána možnost krajskému soudu predestřit a prokázat svoje majetkové poměry. Stěžovatel této možnosti využil. Nelze mu proto přisvědčit, že neměl možnost se jakkoliv vyjádřit, a byla mu tak upřena ústavně zaručená základní práva. Nejvyšší správní soud v návaznosti na výše uvedené uzavírá, že důvodná není ani argumentace stěžovatele, že jeho o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce je důvodná a že řádně a včas soudu prokázal a doložil rozhodné údaje.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

pokračování

[18] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšnému žalovanému pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů jeho běžné úřední činnosti. Náhrada nákladů řízení se mu proto nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu